

MARIBORSKI

VEČERNIK

Cena 1 Din

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2455
Izjema razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglaš po ceniku / Oglaš
sprejema tudi oglašni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.400

Tragedija Albanije in njena usoda

ZGODOVINSKI RAZVOJ SEDANJEGA STANJA.

Nobena evropska država ni še bila predmet tolikih izigravanj, kakor Albanija. V davni prošlosti je njeno sedanje ozemlje pripadalo rimskemu cesarstvu, potem Bizantu, srednjeveški srbski Zeti, nato srbskemu carstvu, naposled pa turškemu imperiju. Za časa prve balkanske vojne 1. 1912-13 so Albanijo okupirali Srbi in Grki, in po sporazumu balkanske zveze (Črne gore, Srbije, Bolgarije in Grčije) bi se bila morala tudi razdeliti med ti dve državi. Predvojna Srbija bi morala dobiti v njej izhod na Jadransko morje (Drač). Toda vmešanje takratne trozveze (Italije, Avstrije in Nemčije) v zadeve nove razdelitve Balkana je povzročilo ustanovitev samostojne albanske države s prvo prestolnico v Draču, nato nekaj časa v Valoni in naposled v Tirani. Za časa svetovne vojne je ostala Albanija sicer nevtralna, a to je ni obvarovalo pred okupacijo. Najprej je postala prehodno operacijsko ozemlje zaveznikov, za tem pa po umiku Srbov osrednjih sil. Ob koncu vojne so jo zopet zasedli zavezniki in njihove čete so ostale še več mesecev v Skadru, Tirani, Draču, Valoni, Santaquaranti itd.

Dasi je bila Albanija torej že tedaj samostojna, suverena država, njene volje in suverenosti nihče ni upošteval, še več: Italijani so stremeli ves čas po njenem zavojevanju! Italija je dobila Valono po balkanski vojni, in prizadevala si je, da bi dobila sploh vso. Ker takrat to zaradi evropske politične konstelacije ni bilo mogoče, je obnovila ta svoja stremjenja šele za časa pogajanj za vstop v svetovno vojno na strani zaveznikov. O tem je bilo govora tudi v zloglasnem londonskem paktu iz l. 1915. Da se sporazumi niso izvedli sta dosegla samo Wilson in Jugoslavija, ki je zahtevala najkategoričnejše, da ostane Albanija samostojna suverena država in je energično odklonila italijansko ponudbo, naj se razdeli med Jugoslavijo in Italijo. Jugoslaviji je šlo pri tem za to, da prepreči zasidranje Italije na Balkanu. Zato so mirovne konference prisodile naposled Italiji samo Valono in okolico, toda albanska vstaja je vrгла Italijane v morje, in Albanija je bila očiščena.

S tem pa njena dokončna usoda še nikakor ni bila določena. Italija tudi po vseh teh neuspehih ni opustila svojih aspiracij na Albanijo. Pričela se je zakulisna borba tajnega paktiranja s posameznimi albanskimi voditelji in skupinami in politika podkupovanja. Tu je prvi podlegel Fran Noli, ki ga je pregnal Ahmed Zogu, toda tudi Zogu je kmalu nato podlegel uplivu Italije in s tistim trenutkom se je pričela sedanja tragedija, ki je te dni dovela do krize, ki bi lahko postala usodna. Italija je dopomogla Ahmedu Zogu do kraljevske krone, kralj Zogu pa je zato izročil Italiji Albanijo v gospodarsko in politično eksploatacijo. Sprva je bil ta »divji zakon« še nekako srečen, dasi Albanci vobče ne ljubijo Italijanov, ko pa je pričela italijanska požrešnost rasti na kvadrat in kubus, je postalo tesno pri srcu celo kralju Zogu in njegovemu režimu. Italijani so se po pred tremi leti sklenjeni pogodbi z Albanijo pričeli obnašati tam kot gospodari. Dobili so v svoje roke vse: gospodarstvo, denarstvo, promet, prosveto, vojsko, orožništvo itd. Albanci so postali v svoji lastni državi zatiran narod!

Sedaj pa zahtevajo od Albanije še več: carinsko unijo, preureditev agrarne reforme in pravico za nadaljno naseljevanje svojih poljedelcev (zaenkrat 20.000). Da je opozicija, ki tvori dejansko večino, proti tem nakanam Italije, je bilo ves čas znano, toda sedaj so proti tudi tvorci in pristaši režima s samim kraljem, ki se je prestrašil bodočega razvoja, če se stvari nadaljujejo tako kakor doslej. Odgovornosti za obnove ali tudi le podaljšanje pakta z Italijo, ki je potekel meseca novembra, ni hotel prevzeti nihče, in tako je nastalo v odnosih med Albanijo in Italijo nekako ex lex stanje. Prav tako noče nihče v vlado, ki naj bi sankcionirala carinsko unijo, revizijo agrarne reforme in kolonizacijo Italijanov.

Kriza vlade traja že četrti teden. Kaj bo storil sedaj kralj Zogu? Ali bo imel dovolj poguma, da bo dokončno prekinil zveze z Italijo? In kaj bo storila Italija potem?

Skrivnostna aretacija v Mandžuriji

ARETACIJA NEKEGA AMERIČANA, KI JE BAJE PRIPRAVLJAL VSTAJO. SEPARATISTIČNO GIBANJE NA KITAJSKEM?

LONDON, 2. januarja. Po vesteh iz Tokija, je bila v Mandžuriji aretirana neka ugledna ameriška osebnost, ki je osumljena, da je organizirala zaroto proti vrhovnemu poveljniku japonske armade v Mandžuriji, generalu Mutu in proti nekaterim članom mandžurske vlade. V glavnem mestu Mandžurije Čang Čunu je bilo aretiranih več Korejcev in Kitajcev, ki naj bi izvršili atentate. Preiskava je ugotovila, da so aretiranci vzdrževali zveze z osumljenim Američanom in da so bili nekateri izmed njih tudi aktivni člani komunistične stranke ter da so preleteli bombe in samokrese za izvedbo atentatov od omenjenega Američana, čigar ime oblasti zaenkrat še nočejo izdati. Trdi se, da je zelo oddelčna osebnost in da bo imela zarota zelo dalekosežne posledice.

TOKIO, 2. januarja. Semkaj prihajajo iz Pekinga vesti, no katerih se v severnih pokrajinah Kitajske, zlasti pa v Mengoliji, vedno bolj razvija neodvisnostno gibanje. V Mongoliji ljud-

stvo odkrito zahteva odcepitev od Kitajske in priklonitev k Mandžuriji. V pokrajini Jehol je agitacija za neodvisnost in priklonitev k Mandžuriji zavzela najširše dimenzije.

Nove konference petih ne bo

LONDON, 2. januarja. Po informacijah diplomatskega sotrudnika »Daily Telegrapha« je ministrski predsednik Macdonald opustil svojo namero sklicati ponovno konferenco petih vellesil še pred letošnjim sestankom ženevske razorožitvene konference, na kateri naj bi se praktično formulirali zadnji sklepi o nemški enakopravnosti. To je storil zato, ker sta sklicanje take konference odklonili tako Francija kakor Nemčija. Francija noče, da bi se taka vprašanja reševala v odsotnosti onih držav, ki so na stvari tudi zainteresirane. Po tudi Nemčiji se zdi mnogo važnejše razložiti svoje stališče pred plenarom razorožitvene konference.

Nemci zahtevajo meščanske šole

MED TEM KO NIMA 100.000 KOROŠKIH SLOVENCEV NITI ENE SAME LJUDSKE ŠOLE, ZAHTEVAJO NAŠI NEMCI CELO MEŠČANSKE ŠOLE.

BEOGRAD, 2. januarja. Nemški narodni poslanec dr. Štefan Kraft je načel te dni pri prosvetnem ministru dr. Stankoviću vprašanje ponovne otvoritve nemških vzporednic na meščanskih šolah, kakor se je to prakticiralo do letošnjega šolskega leta. Posebno važnost je polagal na vprašanje ponovne uvedbe nemškega učnega jezika na nekdanjih samostojnih nemških meščanskih šolah. Zadevna prošnja z obširnimi pojasnili staršev in spiskom učencev je bila predložena prosvetne-

mu ministru že v preteklem novembru. Ker pa ministrstvo na to prošnjo ni izdalo nikakega odgovora oziroma odločitve, se je odločil poslanec dr. Kraft posredovati pri prosvetnem ministru, da izda na tedanjo ulogo svoj odgovor. Prosvetni minister dr. Stanković, čigar naklonjenost in prijaznost stališče glede manjšinskega šolstva je splošno znano, je dr. Kraftu obljubil, da bo to vprašanje rešeno še pred koncem tekočih božičnih počitnic.

Izigravanje Strasserja proti Hitlerju

DR. STRASSER POSTANE BAJE PRUSKI MINISTRSKI PREDSEDNIK, KOMISAR IN DRŽAVNI KANCELAR. SCHLEICHERJEVI NAMENI.

BERLIN, 2. januarja. Mnogi listi objavljajo danes senzacionalno vest, da bo imenovan Gregor Strasser še v teku januarja za pruskega ministrskega predsednika. Kakor znano, se v konfliktu med Hitlerjem in Strasserjem ni moglo doseči sporazumljenja in je zato kljub znani Strasserjevi popularnosti veliko vprašanje, ali se mu bo posrečilo najti pri narodnosocialističnih deželnih poslancih dovolj opore za sodelovanje. V dobro poučenih krogih se zatrjuje nadalje, da bo Strasser postal najbrže tudi državni podkancelar, in sicer proti volji stran-

ke, kateri pripada. Obenem s tem bi prevzel Strasser agende državnega komisarja za Prusijo. Narodni socialisti zatrjujejo, da bi se v tem primeru pridružilo Strasserju samo 40 do 50 poslancev. Pri podrobnejšem proučevanju tega načrta spoznamo takoj Schleicherjevo željo ubiti dve muhi z enim udarcem: prevzeti tako vso odgovornost za politiko vlade na ramena narodnih socialistov in razdvojiti narodno socialistično stranko tako, da ne bo pri prihodnjih volitvah predstavljal nobene nevarnosti več.

Francoske finančne težkoče

OPTOK FRANCOSKEGA ZLATA V TUJINO. — ZA NAJSTROŽJE VARČEVANJE. — DELO NA PRORAČUN.

PARIZ, 2. januarja. V listu »Echo de Paris« ugotavlja Pertinax, da je pričelo francosko zlato zopet odtekati v tujino. Zlate in devizne rezerve Francoske banke so se znižale v času od 2. do 23. decembra za poldrugo milijardo frankov. Francoski frank je nehajl bitil iskana valuta za tuje kapitale. Celo nemška marka se je do 29. decembra tako okrepila na pram franku, da so morali dolžniki Nemčije, katerih obveze se glase na marke, pokriti vsakih 100 mark s 610.75 frankov. V normalnih razmerah bi morale francoske banke zaradi tega že izvažati v Nemčijo zlato, tega pa ne store samo za-

radi javnega mnenja. Ves razvoj dokazuje torej, kako nujno je potrebno uravnoteženje francoskega državnega proračuna. Pa tudi francoska zbornica za trgovino je poslala finančnemu ministru Chéronu spomenico, v kateri zahteva najstrožje varčevanje v državni upravi, in sicer brez novih davkov in posojil. Odpor strokovnjakov za proučitev proračunskega osnutka bo izdelal svoje poročilo najbrže že do 5. januarja. Pred tem dnevom tudi ne bodo izdani nobeni vladni načrti o vprašanju rešitve finančne krize.

Desničarska kritika francoske politike

PARIZ, 2. januar. Ozirajoč se na dogodke v preteklem letu, piše večerajšnji desničarski list »Echo de Paris« proti vodilnim levičarskim skupinam. Med drugim piše list tudi naslednje: »Težko je, da se mora ves narod postaviti pred vsa ta razočaranja in na vse ono, kar se je zgodilo leta 1932. Daleč smo še od dne, ko bodo urejene vse državne zadeve, ki so trenutno v strašnem položaju. Ni odveč, če pravimo, da so naravnost v obupnem položaju. Iste napake najdemo tudi v zunanji politiki. Nemčija je pod vojaško diktaturo. Naši stari zavezniki v vzhodni Evropi so v skrbeh zaradi politike naših voditeljev, ki se pogajajo s sovjeti. Na ta način postaja naša diplomatska izolacija z vsakim dnem strašnejša za one, ki se spominjajo zgodovine.«

EFTIMOV VENDAR UMRL

SOFIJA, 2. januarja. Na Silvestrovo je umrl urednik »Makedonije« Simeon Eftimov za ranami, ki jih je dobil v znani krvavi bitki makedonstvujočih pred sofijskim kraljevim dvorom. Truplo Eftimova je bilo včeraj dopoldne prenešeno iz Aleksandrove bolnišnice v cerkev sv. Sofije. Pogreb bo v sredo.

ZIMA IN POMLAD.

MILAN, 2. januarja. V južnih predelih Alp in v Lombardiji je zapadel visok snež. Debela snežna odeja je pokrila tudi Milan in Genovo. BEOGRAD, 2. januarja. Na Silvestrovo je nastalo v Beogradu pomladansko vreme. Okrog poldneva je kazal toplomer v senci 18 stopinj, na soncu pa nad 25 stopinj Celzija. Na cestah je le še redko videti človeka v zimski suknji. Ljudje nosijo le lahke novršnike, večinoma so pa sploh brez njih.

Dnevne vesti

NAŠIM NAROČNIKOM! Vse cenjene naročnike »Večernika« opozarjamo, da smo priložili v petek položnice in jih prosimo, da nam naročnino čim prej nakažejo. Zlasti opozarjamo one, ki so z naročnino zaostali, da jo v prvih dneh januarja 1933 sigurno poravnajo, ker jim bomo sicer primorani ustaviti pošiljanje lista. Naročnike, ki so nam naročnino plačevali celoletno, polletno ali pa četrtletno vnaprej, prosimo, da to lepo navado še nadalje ohranijo in naročnino v novem letu zopet obnovijo. — **UPRAVA »VEČERNIKA«.**

Dve imenovanji. Prosvetni minister je imenoval g. dr. Maksa Kovačiča, profesorja tukajšnje realne gimnazije in gosp. Karla Prijatelja, profesorja tukajšnje klasične gimnazije za inspektorja prosvetnega ministerstva. Ti dve visoki imenovanji bo pozdravila vsa naša narodna in napredna javnost, saj sta oba gospoda znana kot odlična vzgojitelja in prav tako agilna javna narodna delavca. Prepričani smo zato, da bosta kot inspektorja ministrstva storila mnogo za prosope našega srednjega šolstva, zlasti pa pri nas. Sodobnost stavi mnogo vprašanj, ki se bodo morala čimprej rešiti, ker zahteva to usoda našega inteligenčnega naraščanja in bodočnosti našega naroda. Obema profesorjema čestitamo torej k imenovanju iz vsega srca!

Šestdesetletnica »Slovenskega Narodca«. Včeraj, 1. t. m., je poteklo 60 let, kar je prišel izhajati »Slovenski Narod«, ki je bil ustanovljen v Mariboru in se je potem preselil v Ljubljano, kot dnevnik. Šestdeset let je veliko že v življenju človeka, še neprimerno več pa v življenju dnevnika, ki mu je smoter zastopati in oblikovati najširšo javnost. »Slovenski Narod« je dovršil v tej dobi ogromno delo, saj je doživel največji razrast slovenske narodne misli, kulture, prosvete in naposled osvobojenje. Vse to je v veliki meri tudi njegova zasluga. Za nas Mariborčane pa je ta jubilej še toliko pomembnejši, ker je list izšel iz našega mesta in se je tiskal v isti tiskarni, kjer se tiska sedaj »Večernik«.

Spremembe na okrožnem in okrajnem sodišču v Mariboru. Pri okrajnem sodišču sta dodeljena od kazenskega k civilnemu oddelku sodnika Leon Štukelj in Miloš Senica. Od kazenskega oddelka okrožnega sodišča je dodeljen k civilnemu oddelku okrajnega sodišča Josip Kolšek. Izvršilni oddelki pri okrajnem sodišču je prevzel sodnik France Juhart. Od izvršilnega oddelka je dodeljen nespornemu oddelku za desni breg sodnik Fr. Miloš. H kazenskemu oddelku okrajnega sodišča sta premeščena preiskovalni sodnik dr. Srečko Grmovšek in dr. Rudolf Adamič. Od civilnega oddelka okrožnega sodišča je dodeljen h kazenskemu dr. Fran Kotnik. Za novega člana prizivnega in rekurznega senata pri okrožnem sodišču je imenovan Avgust Habermut.

Nov tolmač nemškega jezika. Višje deželno sodišče v Ljubljani je imenovalo dr. Antona Žnidaršiča, odvetnika v Slov. Bistrici, za tolmača nemškega jezika pri okrajnem sodišču v Slovenski Bistrici.

Posestno gibanje. Tovarno perila »Durjava in druga« ter hišo v Gregorčičevi ulici je kupil g. Miroslav Ambrožič.

Starešinsko društvo Triglav poziva svoje članstvo, da se udeleži akademskega plesa 5. tm. v Mariboru s triglavanskimi trakovi. Kot član Zveze jugoslovanskih starešin prosi društvo tudi vse ostale starešine, da obiščejo ples s trakovi. Odbor.

Zamenjava 10 in 1000 dinarskih bankovcev. Finančni minister je izdal odlok po katerem se zamenjajo bankovci po 10 Din druge izdaje in sedanji bankovci po 1000 Din stalne izdaje z datumom 30. novembra 1920. Ti bankovci se bodo zamenjali za druge v roku treh let.

Nalezljive bolezni v dravski banovini. Na področju dravske banovine je v času od 1. do 7. decembra obolelo za nalezljivimi boleznimi 414 oseb, in sicer za davico 251, za tifuznimi boleznimi 53, za škrlatinko 50, za šenom 19, za otrpenju tilnika 13, za grižo, ošpicami in za dušljivim kašljem 21, za nalezljivim vnetjem možganov 2, za krčevito odrevenelostjo pa 1 oseba.

Mariborsko silvestrovanje. Kljub krizi se je Maribor veselo in živahno poslovil od leta 1932. in zajadril v leto 1933. Največja prireditev Silvestrovega večera je bila v »Unionu«. Priredil jo je Sokol Matiča, ki je zbral najmanj 1500 gostov. Na sporedu so bili razni šaljivi cirkuški prizori, ki so vzbudili obilo smeha, po polnoči se je pa razvil ples. Zelo efektan je bil nastop zamorcev, ki so oznanili novo leto. V Narodnem domu so slavili konec starega in začetek novega leta člani in prijatelji »Jadrana«. Prireditev je bila zelo iskrena in neprisiljena. Narodno gledališče je igralo revijsko opereto »Pri belem konjičku«. Napolnjeno je bilo do zadnjega kotička. Mimo tega je bilo več prireditev tudi na periferiji in v okolici. Sokol I. se je zbral v kadetnici, pobrezki Sokol pri Renčlju, studenški v Sokolskem domu itd. Prav tako vesele in dobro obiskane so bile prireditve restavracij, kavarn in gostiln. Prednjačile so »Vežica kavarna«, »Astoria« »Jadran« in »Centrale«. »Grajska klet«, restavracija »Orel« itd. Mnogi Mariborčani in Mariborčanke so pa odšli silvestrovat tudi na planine, zlasti na Pohorje.

Izprčevalo današnjih težkih dni. Na tukajšnjem okrajnem sodišču sta v pritličju na desni dve sobi, v katerih vse leto od jutra do mraka ne preneha valovati valovje sodobnega razburkanega življenja 90 odstotkov mariborskega in okoliškega življa. Vse ogromno delo eksekutivnega oddelka je poverjeno trem uradnikom, ki vzorno opravljajo svojo težko nalogo. Celokupno je bilo 10.542 izvršilnih predlosov, med katerimi znaša najvišji 14.060.000 Din, najmanjši pa 5 Din. Na nepremično imovino odpade: s prislilno osnovo zastavne pravice 1241, s prislilno upravo 54 in s prislilno dražbo 362 primerov, na premično imovino: po osebni rubeži 7499, denarne terjatve 2060, zahteve na izročbo in dajatve telesnih stvari 21, druge imovinske pravice s prislilno upravo 17, drugače pa 16. V dosego dejanj in opustitev je bilo 177 primerov, od teh za izpriznitve stanovanj 158. V zavarovanje denarnih terjatev je bilo izvršenih 259 postopkov. Izločitvenih tožb je bilo 204. Precej je bilo, razumljivo, tudi razodetvenih priseg, namreč 253, brezuspešnih rubeži pa je bilo 3990. Ta statistika daje verno sliko današnjega gospodarskega stanja v našem mestu in obojestransko odvisne okolice, obenem je pa to kaj resen opomin za letošnje leto, ki naj bi ob svojem koncu ne ponavljalo teh viokih števk!

Iz društva stanovanjskih najemnikov. Upravni odbor Društva stanovanjskih najemnikov ima jutri v torek ob pol 20. uri važno sejo v dvorani Nabavljalne zadruge na Rotovškem trgu.

Laporje. Tukajšnja sokolska četa je vprizorila na Stefanovo pod vodstvom br. Novačana trodejanjsko burko »Zgubljeni in zopet najdeni mož«, ki je ob izredno veliki udeležbi občinstva vsestransko zadovoljivo uspela. Pred igro je dovršeno zapel novo ustanovljeni pevski zbor, ki šteje 16 članov, tri koruške narodne pesmi: »Polječe je že zaleno«, »V Šmihelu 'no kajžico 'mam« in »Vasovalec«. Prejšnjo nedeljo 18. t. m. pa je proslavil naš »Otroški oder« kraljev rojstni dan z ljubko otroško igrice »Prstane«, ki jo je vodila učiteljica gđc. Lorberjeva. Tudi igrice je dosegla popoln uspeh in smo se kar morali čuditi spretnosti posameznikov. Zbrala se je pri tem tudi čedna vsotica za naše ubožne šolarje. Še nedeljo poprej 11. t. m. je imela tukajšnja kmetijska podružnica zanimivo gospodarsko predavanje, v katerem je banovinski svetnik g. Vinko Gorjak podal nekaj praktičnih navodil, kako naj ravnamo, da bomo lažje vnovčili svoje sadne in vinske pridelke ter jih čim več spravili na tuji trg. Ravnatelj meščanske šole g. Rizmač pa je temeljito pojasnil in dokazal prave vzroke današnje splošne gospodarske krize. Besede obeh predavateljev so izzvenele v tem, da je edina rešitev iz tega težavnega položaja v pravi gospodarski organizaciji, združenju s skrbnim in varčnim gospodarstvom. Zato naj bi se ta organizacija izvedla v obliki Kmetijske gospodarske zadruge. Obe predavanji so poslušalci sprejeli z navdušenjem in priznanjem.

Uslužbeni davek. Opozarjajo se vsi delodajalci, ki morajo po členu 100. zakona o neposrednih davkih pobirati uslužbenški davek v davčnih znamkah, da v smislu naredbe ministra financ z dne 11. septembra 1929 št. 83.390 predložijo tekom meseca januarja 1933 knjižice uslužbenškega davka na pregled davčni upravi, soba št. 18, sicer se proti njim postopa po čl. 139, odnosno ob zatajbi davka, po čl. 142. cit. zakona. Nadalje se pozivajo oni delodajalci, ki niso zavezani pobirati tega davka v znamkah (to so oni, ki imajo povprečno preko 20 zaposlenec), da se morajo prijaviti do 25. jan. 1933 davčni upravi, da jih vpiše v knjigo delodajalcev, ki izročajo uslužbenški davek v denarju. Po najvišji kazni po členu 138. tega zakona se kaznuje vsak delodajalec, ki ima povprečno preko 20 zaposlenec, pa se do tega roka ne prijavil oblastvu.

Delodajalci se opozarjajo, da znaša pri 7% bolniškem in 7% nezgodnem prispevku odtegljaj po mezdni razredih od 1. januarja 1933, na dan, kakor sledi: mezdni razred: I. Din 0,23, II. Din 0,33, III. Din 0,39, IV. Din 0,48, V. Din 0,57; VI. Din 0,69, VII. Din 0,82, VIII. Din 0,98, IX. Din 1,18, X. Din 1,39, XI. Din 1,64, XII. Din 1,97. Ravnateljstvo je sklenilo, da povzra za ljubljanski okrožni urad bolniške prispevke od 65% na 7%, nezgodne prispevke pa od 6% na 7%. OUZD v Ljubljani.

Oddaja zakupa restavracije na postaji Čakovec bo potom licitacije 6. februarja t. l. pri direkciji državnih železnic v Ljubljani. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri direkciji).

Poziv Sokolom-smučarjem. Jutri ob 20. uri bo v župni pisarni v Narodnem domu sestanek vseh Sokolov-smučarjev. Na sestanku se bodo porazgovorili o smuški koči na Glazuti, o tekmar, o tečajih, izletih in o vsem smučarskem programu v letošnji zimi. Sestanek je obvezen za vse smučarje Sokola. — Zdravo!

Novoletno vreme je bilo naklonjeno smučarjem, ki jih je odšlo veliko število silvestrovat na dobro oskrbljene pohorske postojanke. Dočim je tople pomladansko sonce pobralo v Ljubljani ves sneg, prav tako tudi v vsem Posavju do Laškega, kjer ni najti niti pedi bele odeje več, je bila v vsej Štajerski nad Grobelnim prava zima s snegom in ivjem in vso pokrajino je pokrivala gosta megla.

V prevelikem navdušenju je obhajal Silvestrovo neki zasebni uradnik O. G. Ko ga je imel že precej pod kapo, je z vso silo udaril v neki gostilni po kozarcu in se pri tem tako nevarno porezal, da je moral iskati pomoči v tukajšnji bolnišnici.

Gramofonske plošče od Din 15.— naprej proda izposojevalnica »Slagor«, Slovenska 18.

Tri tatvine. Ravnateljica tukajšnjega zavoda »Vesna« Mariji Rapocovi je bila ukradena v otroški koloniji v Šmartnem na Pohorju iz njene sobe 2300 Din vredna ženska zlata zapestna ura. — V soboto zvečer je izginil Margareti Šaubahovi s hodnika v njenem stanovanju na Radvanjski cesti 20 njen zimski plašč, vreden 1500 Din. — Vpokojenemu jetniškemu pazniku Alojziju Dekortu je odnesel neznan tat z zaprtega dvorišča v Koseskega ulici 20. večjo množico sušecnega se perila, predvsem srajc in robcev, v skupni vrednosti 1200 Din.

Reševalna postaja je prepeljala na Novo leto v bolnišnico nekaj bolnikov, posredovati pa je morala tudi v neki gostilni v Krčevini, kjer so se gostje na Silvestrovo stepli in je dobil 30letni delavec Josip Čepe večjo rano na čelu, tako da so ga morali prepeljati v bolnišnico. V Studencih je pa padel 42letni mizar Karel Može na gladkih poledenelih tleh tako nesrečno, da si je zlomil desno nogo pod polenom. Tudi njega so reševalci prepeljali v bolnišnico. V neki gostilni na Pobrežju si je po nesrečnem naključju prerezal 25letni ključavničar Leopold Trstenjak žile v levem zapestju in se pravi v tukajšnji bolnišnici.

Dva junaka iz Bosne sta prodajalca preprog Čaban Djenanović in Šaban Ramiš, oba iz Prijedora, ki sta se ob ruini štajerski kapljici v Grubešičevi gostilni na Frankopanovi cesti na Silvestrovo stepla in je Ramiš svojemu tovarišu raztrgal obleko. Red je napravila šele policija, ki je bila poklicana na pomoč.

Na odno gledališče

Repertoar.

Ponedeljek, 2. januarja. Zaprt.

Torek, 3. januarja ob 20. uri »Nevihla« Premiera. Red B.

Sreda, 4. januarja: Zaprt.

Četrtek, 5. januarja ob 20. uri: »Pri belem konjičku«. Red A.

Mariborsko gledališče. »Nevihla«, drama A. N. Ostrovskega, najplodovitejšega ruskega dramatika in ravnatelja bivšega carskega gledališča v Moskvi, spada med največ igrana ruska dela. Vsebinsko je tipično rusko dlo, pisano zelo dramatično. Režira J. Kovič, glavno žensko ulogo Katarino Kabanovo kreira Kraljeva, v ostalih ulogah pa nastopijo Dragutinovičeva, Starčeva, Šavlinova, Zakrajškova, Tovornikova, Gorinškova, Grom, Nakrst, Daneš, F. Kovič, Skrbinek, Rasberger, Furijan, Tovornik, Gorinšek, Blaž, Haraštovič in Standeker. Za »Nevihlo« so se nabavile nove dekoracije. — Prva otroška predstava letošnje sezone bo v kratkem. Uprizori se dramatizacija znanih hudobnih šal porečnežev Maksa in Morica. »Maks in Morica«. Med igro bo vpleteno mnogo petja, plesov in godbe. Natančneje se javimo. »Pri belem konjičku«, velezbavna opereta, ki je na Silvestrovo napolnila gledališče do poslednjega kotička, se uprizori v četrtek, 5. tm. za red A.

Viktorija in njen huzar

Sinoči je naše gledališče ponovilo Abrahamovo opereto »Viktorija in njen huzar«, ki je dosegla v lanskem sezoni lep uspeh. Zasedba je bila v splošnem ista ko lani, le ritmištra Kolhaya je pel in igral kot gost tenorist g. Peter Buria. Njegov tenor, ki se je za časa angažmanov v Olomuču in Bratislavi izoblikoval zlasti tehnično do lepe višine, je navdušil polno gledališče, da je njegov nastop srčno pozdravilo. Sicer se je pa predstavila poznala, da se uprizarja po Silvestrovi noči. Pravega razpoloženja in tempa je čisto primanjkovalo. Kakor lani pa moramo omeniti, da je v času, ko se na Madžarskem rovari z vsemi silami proti nam, poveljevanje Madžarske na našem odru zelo mučna zadeva. Ali se ne bi mogla nekatera taka mesta spremeniti ali vsaj ublažiti? — r.

Pri odebelelosti vzbuja redna zdravljenje uporaba naravne »Franz Josefove« grenčice jako delovanje črevesa in dela telo vitko. Mnogi profesorji zapisujejo »Franz Josefovo« vodo tudi pri zamaščevanju srca kot zelo dragoceno sredstvo, in sicer zjutraj, opoldne in zvečer tretjino čaše. »Franz Josefova« grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Čevlji po izbiri Din 30.— tedensko »TEMPO«, Maribor, Slovenska ulica 18.

Dve aretaciji. Policija je predvčeršnjim aretirala nekoga Ivan P. zaradi potepušstva in suma žepne tatvine ter Mihaela S. zaradi neplačanega zapitka v neki tukajšnji gostilni.

Na tuj račun bi rad živel. Policiji je prijavil gostilničar Jožef Rogina s Tržaške ceste, da je bil v novembru 1932. pri njemu na hrani delavec Jožef Bauman in mu ostal dolžan 400 Din. Policijske poizvedbe so ugotovile, da je Bauman storil isto tudi pri mnogih drugih gostilničarjih. Zaenkrat ga policija ni mogla najti, ker se je namaknil neznatno iz mesta.

Vztrajen samomorilec. Včeraj zjutraj si je hotel končati življenje na Aleksandrovi cesti 62letni zasebnik Fr. Skrabl, ki si je ob pol 8. uri z britvijo prerezal vrat. Doma i so njegovo dejanje pravočasno opazili in so ga prepeljali v bolnišnico. Skrabl se je skušal na enak način usmrtiti že pred mesecem dni, pa so ga tudi tedaj še pravočasno rešili.

Drobna policijska kronika. Današnja policijska kronika ne beleži nič posebnega. Aretirana sta bila Alfonz L. in Loize V., ki sta bila osumljena neke tatvine, pa so ju po zaslišanju takoj izpustili, ker se je izkazalo, da nista prava. Neki Anton in njegov pajdaš Stefan pa sta romala v policijski zapor zaradi pijanosti in razgrajenja. Zabeleženih imajo nadalje devet prijav radi malenkostnih policijskih prestopkov.

Posledice meščanske duševnosti

MIMIBEŽNA RAZMIŠLJEVANJA.

Med kmetom in meščanom ni le zunanja, ampak še večja notranja ali duševna razlika. To je rodilo težke posledice pred vsem na strani kmetstva.

Meščanu je kmečko delo zaperno, če ne celo umazano. Kdor rabi kramp in oralo, izgubi v njegovih očeh nežnost kulturnega bitja in ne more biti nikdar enakovreden razumu in obliki, ki sta nadrejena pojma vsakega pristnega meščana. Odtod tudi porazna slika s svojimi nedoglednimi posledicami, ki kaže, ko da bi bili v narodu dve plemeni: eno estotov in akademikov ali dialektikov in romantikov, ki jim je kmečko-delavska plast nekaj neobdigrateba, ali kvečemu za okrasek, druga je pa narod. Vse njegove vrline: pristnost, zdrav razum, moralna čuvstva itd., so neuváževana količina. Ta velika masa nima deleža na učenju izobrazbi, bi mogoče radi enega samega atoma več ali manj v mleku, zgane vse mogoče znanstvene zavode, dočim gre n. pr. s tako lahkoto mimo vprašanja, kdaj bo delavec pol ure ke-sneje utrujen ali kdaj more žrtvovati 20% več; da je treba tudi njemu in prav njemu teče hrana, zdravega razuma, izobrazbe itd.

Pa čujemo: Ali se nima moderno kmetijstvo za svoj razvoj zahvaliti prav dolgotrajnemu in resnemu znanstvenemu delu? Da, ima se, a dovolite: Vsa mogoča kmetijstvu služeca znanost je vedno le pomožno sredstvo, drugič pa se je poslužuje le omejeno število močnih poedincev, onih, ki se približujejo njenim monopolnikom. Polnovredna bi bila ta pomožna sredstva le tedaj, če bi jih znala večina bistroumno izkoristiti. Ta večina je narod, ljudstvo. Saj je že znanstvenik-kemik pl. Liebig dejal: »Moči in sile zemlje, blagostanje in pravstavo zavise v vseh deželah od vsote znanosti, ki si jih je ljudstvo pridobilo.«

Torej znanost in ljudstvo, ne pa znanost in poedinci dajo zemlji sile, narodu pa materialne in moralne vrednote.

Tudi ostane nepobitna resnica, da sama tehnika ne rodi še drugačnih ljudi. Zmota je, da temelji napredek v znanstvu in tehniki. Ali ni n. pr. za streljanje v tarčo treba poleg puške, smodnika in krogel še nekoga, ki puško drži, nameri in sproži? In prav ta »nekdo« je glavno gibalno. Bistvo je človek, oziroma njegova masa.

Ker pri nas ni še tako, ljudstvo kulture ne ceni. Če je ne pozna, je li njegova in samo njegova krivda? Učenjaška in uradnjaška izobrazba sta pustili v ljudstvu kulturno praznino. Razlika med učenim in preprostim svetom se očituje vedno in povsod. Stopi kmet na cesto, v vozilo, trgovino, urad — povsod je podrejen. Celo z onimi, ki so docela iz njega in med njim, so si česče tuji, ker je vmes meščanska vzgoja ali vsaj njena navlačka, čije najvišje načelo je nad- in podrejenost. Stališče, ki ga zavzema izobraženec napram temu človeku, je bolešno: Eni si

nočejo »mazati rok«, češ: daleč od ljudstva, drugi pa hočejo le ukazovati. In uspeh? Če ga ni bilo, je to znak, da je kmet še vedno dovolj velik kaliber. Kaliber pa je vse. Kmet meščanske miselnosti ne more razumeti, ker smo že podčrtali, da je preveč priroden. In je tudi noče: Meščan pa je preveč samoljuben in ne more razumeti vpliva prirodnega zakona.

Te razmere so rodile izmučenega kmeta in njegove težke skrbi, ki mu ne dovolijo višjega poleta in režejo v njegova uvela lica vedno večje brazde. Tesno, skromno je njegovo duševno obzorje, skromni njegovi proizvodi in vse njegovo življenje. Saj ni neznana resnica, da so prav njegovi plodovi tudi izraz njegove duše. Kmet se mora zanašati le na svojo pridnost in marljivost, njegove roke morajo delati bolj po izročilu očetov, iz dneva v dan. Medtem ko se učeni svet bavi z zaslužnjem ozračja, danes, ko je delitev dela skovala vse mogoče potrebne in nepotrebne poklice, da čimbolj in do skrajnosti izkoristijo obdajajočo nas tvar, stoji kmet pred stoterimi ugankami: ne pozna svojih tal in vzrokov njihove neplodnosti, niti sredstev za izboljšanje; ne pozna rastlinskega življenja, tuje so mu prirodoslovne vede, tuje združeno gospodarsko življenje, tuji odnosi med poedinimi gospodarskimi vejami in... Pa kaj bi mliči že tako staro pesem! Pustimo njegovo mizerijo, ki ga peha v obup in mu pali uničujoče strasti, ki naj vsaj trenutno pričarajo utelo in lepše življenje!

Izven njega stremjenje za gospodarsko popolnostjo, v njem niti polovičarstvo. In da bosta protislovje in njegova ironija še večja, mu prav tisti, ki so tako daleč od njega, očetovsko priporočajo svoj produkt kot edini recept za ozdravljenje njegovih razmer: »Nabavi si umetno gnojilo, krmo itd...!« Tako torej: Še naprej skozi veliko okno iz hiše, skozi malo v hišo. To se pravi: Namesto potrebne vzgoje in izobrazbe, ki naj mu postopno ustvarita potrebo, se mu — seveda le iz sebičnosti — pomujajo umetna sredstva, ki jih on povprečno ne zna še rabiti.

A iz tega žalostnega in splošno škodljivega pojava se poraja iz onih prisiljenih meščanov novo zavestno stremjenje po skorajšnjem zvrnjanju teh krivic, ki ovirajo mirno sožitje in vsak razvoj.

—o—u.

Smrt pozabljene filmske zvezde.

V bolnišnici v Harlemu pri Newyorku je umrla pred dnevi v 68. letu svoje starosti bivša filmska igralka baronica Elizabeta Blancova, ki je bila svoj čas znana po vsem svetu zaradi svoje izredne lepote in množestvih pikantnih in skandaloznih afer. Baronica je bila omožena nič manj kakor — štirinajstkrat.

A. N. Ostrovskega

„Nevihita“ na mariborskem odru

Nekaj podatkov k premieri, ki bo jutri 3. januarja 1933.

Od oderskih pesnitev Aleksandra Nikolajeviča Ostrovskega (rojen 1823. v Moskvi, umrl 2. junija 1886. kot ravatelj bivšega carskega gledališča v Moskvi), se odlikuje drama »Nevihita« po zaokroženosti kompozicije in po resnično tragični upodobitvi usode junakinje Katarine. Dejanje se odigrava v okolju, ki je Ostrovskemu posebno priljubljeno: ljudje iz trgovskih, malomeščanskih in vaških krogov so značilni pesnikovi tipi. Ti ljudje živijo ali životarijo v svetu, ki je nam zapadnjakom malo tuj, ker ne poznamo dovolj razmer, ki v nekem pogledu sličejo že azijski kulturi. Eden kritikov je označil ta svet kot »temno kraljestvo«, čigar bistvene lastnosti so: sirovost, samopašnost, pohlepnost in čezmerno bedasta babjevnost.

Glavna predstavnika tega sveta v »Nevihiti« sta trgovec Dikoj in stara Kabanova — oba neomejena despoti. Njuna brezobzirna moč sloni na denarju ter na zabitosti revnih okoličanov. Dikoj je človek, ki si sme vse dovoliti, poleg tega spada med tipe tiste vrste, ki jim je lastna omejenost najvišji zakon. In čim bolj bedast in sirov je sam, tem bolj bedaste in strašne so njegove zahteve od soljudi. Vendar je med imenovanimi zastopnikoma »temnega kraljestva« bistvena razlika. Dasi se bedasti veletrgovec obnaša česče divjaško (»Dikoj« pomeni »divje«), je le manj nevaren, ker je kljub svoji sirovosti bojazljiv, čim se mu kdo pošteno po robu postavi.

Vse drugače je s Kabanovo. Ta ženska je tako energična in samozvestna, da mora kljub vsej brutalnosti, vzbujati preje občudovanje nego sovraštvo. Žal vzvira ta samozvest iz prepričanja o svoji svetosti in pobožnosti. Ni pa na nji nič hinavskega in jezuitskega kakor bi sodili na prvi pogled. Vse, kar dela, dela iz golega »svetega« prepričanja. Prav to barbarsko naziranje o veri ji daje nezlomljivo moč, brezobzirno doslednost, pred katero mora vse na kolena, in ki je delno usodna za Katarino in njeno okolico.

Edina »svetla žarka« tega »temnega kraljestva« sta dobrodušni »proroški« in »aivni Kuligin ter Katarina.

Katarina je nežna, izredno subtilna narava. Tudi Katarina je bila na svojem domu pred poroko vzgojena strogo verno in pobožno, toda njena vernost je povsem različna od njene tašče: nikak okorel dogmatizem, temveč je v Katarini tista sanjajoča mistika, ki je prirojena mnogim ljudem ob Volgi. Katarinino mistično nastojenje se očituje od prvega dejanja (pogovor z Varvaro) pa do zadnjega, ko skoči v Volgo. Njen zakon z dobrohotnim, a malodušnim in ponižnim Tihonom, je zakon kakor jih je večina na deželi, ko starši določijo ženina. In ni

izključeno, da bi bila Katarina lahko vsaj zadovoljna v tem zakonu, če že ne srečna, dasi bi čutila v sebi vedno neko praznino. Toda nasprotje med njenim domom in novo okolico je preveliko. Katarina se počuti kakor v kletki. Vedno silnejše se vzbuja v njej hrepenenje po drugem, lepšem življenju. Ko se pojavi Boris, meni, da je slednjič našla, kar je iskala in Varvaro jo podpira v tej iluziji. Kajti mnogo več kot iluzija ni ta ljubezen. Vzljubila je pač Borisa, ker je drugačen, boljši od drugih in ker se ji dozdeva, da prav tako trpi kakor ona. S to ljubeznijo pa je prišla Katarina v konflikt. Ne toliko s svojo okolico kakor s svojimi etičnimi in verskimi nazori in s svojim pojmovanjem o dobrem in slabem. Svojo ljubezen smatra za pregrešno dejanje, za smrten greh. In zato za Katarino ni v prvi vrsti pogubno tiranstvo tašče, moževa slabost, niti ne žalostno slovo od Borisa, temveč predvsem njena vest.

Katarina — plah »svetli žarek« — se je zasvetil v »temnem kraljestvu«, toda ta žarek je bil preslaboten, da ga ne bi bila zagnila tema.

»Nevihita« je drama, ki ji po vsej pravici pritiče ime umetnina, zato je danes, kljub modernejšim nazorom, še vedno aktualna.

Naslovno ulogo bo igrala gđ. Kraljeva, dalje nastopi ves dramski ensemble, ženski zbor in statisti.

Sokolstvo

Sokolsko društvo Slivnica pri Mariboru, je imelo svoj II. redni občni zbor 18. XII. 1932. v tamkajšnji osnovni šoli ob navzočnosti okoli 100 članov (ic). Po tajniškem poročilu, ki ga je podal br. Mirko Primec, glavnem letnem poročilu (Anton Arnuš), prosvetarjem poročilu (br. Rad. Mejovšek), načelnikom poročilu (br. Franc Šimek), po poročilu s. načelnice in poročilu knjižničarja ter gospodarja, je bil izvoljen nov odbor, in sicer: s. Mirko Primec starosta, Jožef Zabukovšek podstarosta, Šimek Franc, načelnik, Franjo Šnuderl, tajnik, ter Fr. Šnitarič, Štefan Lah, Radovan Mejovšek, Anton Zirovnik, Anton Arnuš, Janez Sušek ml., Franjo Čiček, Filip Primec, Jožef Skodič, Ferdo Koren, Anton Klanjšek, Jožef Grobeljšek, Ludvik Fritz in Marica Špurrej. V odboru so sami agilni večinoma že znani nacionalni delavci, ki se bodo gotovo potrudili, da bo njihovo delo rodilo obilno uspeha, kar jim jamči lahko že samo veliko število članstva in precejšno število novih telovadcev, ki so eni kakor drugi prežeti z močno voljo in duhom sokolske ideje, tako, da smo lahko prepričani, da društvo ne bo životarilo, ampak živelo, delalo in korakalo po začrtani Tyrševi poti.

»Gospodična Draga, sinoči — hm — sem sanjal — hm — da sem vas prosil — hm — za roko. Kaj naj to pomeni?«

»To pomeni, da imate v spanju več pameti, kakor če ste budni!«

M. Almarj:

Profesorji...

»Veste, tako sem bila danes ogorčena: naš Jovo je prišel ves potrj domov, niti jedel ni — kar gledala sem, kaj naj to pomeni — končno pa je le bruhalo iz njega: »Veš, mama, profesorji so pa tudi tako pristranski. Druge, ki so bili med dobrim in prav-dobrim, je vprašal, mene ne; in ti veš, kako sem prišel takrat do reda »slabo«, da še sam ne vem, kako...« Solza je trepetala v očeh sicer vedno veselo, živahne gospe M., ko mi je potem še pripovedovala zgodovino onega »slabo«, ki bi bila smešna, če... »Če ta edina trojka, ki jo bo menda imel v spričevalu, le ne bi imela še slabih posledic! Toda bojim se, da bo fant zgubil veselje do petja za vedno — in to že v prvem letu šolanja; kajti naš Jovo ni vaju krivice — doma je vselej vedel, zakaj je bil kdaj kaznovan...« In grenko čuvstvo ji je stisnilo grlo.

»Zopet »cvek« v zgodovini! Z ničemer se ne mučim toliko kakor z zgodovino. Ali mi verjamete, da uporabljam skoraj polovico onega časa samo za ta predmet — zato, da imam drugod uspeh, v

zgodovini pa ne! Veste, in potem se ta človek še tako grdo smeje in zabavlja, če ne znamo. Ta njegov smeh nam je najbolj zoprni. Nekaj trdega je zablislilo v sicer krotkih očeh nad temnimi obroči: »Sovražimo ga! Saj on naravnost uživa, če ima priložnost, da kateri zasoli slab red... Ah, vsega je enkrat konec, to je edina tolažba...«

Ob takih in podobnih »srčnih izlivih« se tako rada spominjam profesorja B., ki nam je predaval zoologijo.

Dobro ga vidim še danes, kako je prišel prvič med nas. Mlada radovednost je vpraševala neznanost postav, čisto vsakdanjo obleko in gube v skoraj drobnem licu nad močno oškrobljenim belim ovratnikom: kdo si ti? Do oči ni mogla; zastiral jih je blesek močnih očal.

Kmalu smo spoznali, da nam je bil prof. B. — oče.

Že dolgo pred predavanjem je pokril včasih vse table v predavalnici s točnimi preglednimi črteži. Po mizah je bilo vse polno raznih preparatov in modelov in po stenah in omarah vse polno slik. »Pol muzeja nam je »naš stari« zopet privlekel,« smo se smejali; ali v našem mehu je drhtela simpatija.

Točno ob ¼ na 9. je vstopil. Njegov

kratki, ostri pogled je takoj ugotovil: »Gospod Markovič danes manjka! A — in Moja je šla k oknu — zakaj pa?« — Začudenje! Vedel je za naša imena! Torej spoznal nas je bil takoj prvič, ko smo mu nesli »indekse« v podpis. Takrat — vem — je zase prečital ime vsakega slušatelja in njegovo bistro oko je za trenutek počivalo na prinašalcu.

Popravil si je ovratnik z desnico in z rameni: »Gospoda, danes bomo sledili mislim velikega Ernesta Haeckla. Ernest Haeckl — tega nikoli ne smete pozabiti!...« Včasih se je prekinil: »Ali me razumete?... Dobro bi bilo, če bi si vse to tudi pogledali. Sluga naj vam kar odpre muzej, kadar imate čas...«

Tudi šale ni manjkalo. Povod se je že našel: škrpanje upornega naličnega peresa v kratkih odmorih, nenavadni strokovni izrazi, nerodno vprašanje in večkrat tudi snov sama so mu prožili dosti prilike, da je stalno preizkušal svežo ostrino svojega intelekta. No, ob dvournem hihitanju v kakšni skupini slušateljev je znal tudi zabrusiti kako nedvoumno kosmato — kar so mu posamezni tudi zamerili, večinoma seveda tisti, ki so ga bili prav za prav izzvali — ti pa menda bolj zaradi svojega »ugleda«.

O misterijah življenja pa je govoril

vedno s svečeniškim zanosom: »...Individuum mora propasti... a poraja iz sebe nove, jačje dediče vrlin, ki si jih je pridobila cela vrsta v borbi za obstanek... Posameznik živi naprej v svojem potomcu — življenje kot tako je večno...«

Pri praktičnih vajah je bil ton drugačen. »Na, dete, zdaj vidiš dobro; pa še drugim razloži! Jaz sam ne morem biti pri vseh mikroskopih.« Pa je neka tovarišica šaljivo protestirala: »Nismo deca, smo že »frajle«, gospod profesor!« »Ah, kaj frajle! Napram meni ste vsi deca!« Prigodilo se je, da mi je Daphnia (s protim očesom še vidna, enooka povodna bolha) pod pritiskom pokrivalnega stekelca — porodila. V vidnem polju drobno gleda so se naenkrat pojavila še druga, nova, dvooka bitja. Pokažem jih »našemu staremu«. Gleda... gleda... potem pa zakliče na ves glas: »Pridite vsi, Magda ima mlade!« — »Čestitamo k veselumu dogodku,« je prišumelo tovarištvu...

Tudi pri izpitih ga njegova šegavost ni zapustila. »Le sleci plašč!« — »Hvala, gospod profesor, tu je nekoliko hladno.« — »Le čakaj, ti bo že še vroče! Zakaj pa nisi prišla že prej? Gotovo nič ne znaš; kdor zna, lahko pride že prvi dan!« —

Konec jutri.)

Radislav Rudan

Rod na razpotju

(Povest)

»Kaj ti je?« jo je vprašal Caharija, ki je sedel za zglavnikom in delal toporišče za kladivo.

»Slab je, tako slab, da ne bo ozdravel,« je dejala med jokom. »Vsak dan je slabši.«

»Meni se ne zdi,« je rekel Caharija. »Izdelan in izmučen je. Bo že boljši.«

»Nikdar!« je zajokala Marička.

»Ne skušaj Boga!« se je razjezil starec. »Marija Devica me ne bo zapustila. Njej sem ga priporočil in rešila ga bo.«

»Da bi ga!« je vzkliknila dekle, vstala in se po prstih vrnila k bratovi postelji. Sedla je na rob in se s prosečim pogledom zastremela v njegovo shušano obličje.

Starec pa je s koščkom razbite šipe gladil toporišče in premišljeval. Hčerin strah pred Francetovo smrtjo ga je globoko potrl. Dasi je otroško zaupal v božjo pomoč, je vendar trepetal od strahu, da bi utegnila biti božja volja drugačna kakor njegova. V svoji goreči vernosti se je vse življenje vdajal tej volji, tudi če je z možgani ni mogel dojeti in razumeti, zdaj pa, ko je šlo za sina, se je skoraj sovražno uprl misli, da bi utegnila zahtevati njegovo smrt.

»Taka volja bi bila hudobna in krivična, volja hudobca in ne volja Boga!« je mrmral. A že se je domislil, da je tako govorjenje bogokletno in grešno, zato se je prestrašil samega sebe. Vera je zopet zmagala nad vero, upanje nad dvomom in znova je bil trden v svojem prepričanju, da božja volja ni in ne more biti drugačna kakor da France ozdravi ter mu postane opora in tolažba na stara leta.

To ga je tako pomirilo, da je zadovoljen gladil dalje svoje toporišče in prisluškoval burji, ki je še vedno tulila in ni hotela ponehati.

Marička je sedela poleg brata in mu je nepremično zrla v obraz, kakor da bi iskala v njem tolažilnega upanja za svoj strah. Bolnik je še vedno spal, a podzvestno je menda čutil njen pogled in se je pričel prenikati. Izvlekel je roke izpod odeje in jih trudno položil predse; ustene so mu podrhtevale in naposled je odprl tudi oči in se z nejasnim pogledom zastremel v sestro.

»Kako ti je?« ga je vprašala in se sklonila k njemu.

»Slabo...« je zašepetal; in tedaj se mu je nenadoma zazdelo, da je postelja trda, da se zanj ne brigajo kakor bi se mogli, da je v sobi zatoхло in dušče in postal je jezen in siten.

»Tak daj nu,« je dejal nejevoljno, »odpri okno, da bom vsaj lahko dihal. In posteljo mi zrahljaj! Tako trda je, kakor da bi na tleh ležal. Kaj me samo zijaš?«

Maričko so njegove besede ujezile in užalostile, ker je vedela da ji dela krivico, in hotela mu je že prav tako nevljudno odgovoriti, a spomnila se je, da je bolan in da so bolniki sitni in storila kakor je bil dejal. Odprla je okno, zrahljala posteljo, uravnala vzglavje in odšla v kuhinjo po čaj. Ko ga je bolnik poskusil, se je zopet razburil.

»Kakšno grenko vodo mi kuhaš!« je vzkliknil. »To ni za ljudi. Še slabše mi bo.«

»Najboljše zdravilo za pljučne bolezni je,« je dejala Marička, trudeč se, da bi bile njene besede vljudne. »Tudi Ozebkovemu so ga kuhali, in danes je zdrav kakor riba v vodi.«

»Jaz ne bom nikoli več,« je zamrmral bolnik. »Škoda truda.«

»Ne govori tako!« je zaprosila sestra. »Take besede so bogokletne in ti niso v korist.«

»Da,« se je zopet razburil brat, »vsi bi mi radi lagali. Kakor z otrokom govorite z menoj, jaz pa nisem več otrok. Več sem doživel kakor vsi Blažonovi, deset rodov nazaj.«

Dasi je govoril tako kakor da bi mu bile sestrine tolažilne besede zoprne in nepotrebno pretvarjanje, jih je bil vendar vesel in si je strastno želel, da bi mu jih še govorila. Čimbolj je izgubljal vero vase, ali si vsaj domisljal, da jo izgublja, tembolj si je želel tolažilnih besed od drugih. Oklepaj se jih je kakor potapljačji se rešilne vrvi.

Ko je popil čaj, ga je posilil kašelj, da se je ves stresal in zvijal in je potem obnemogel obležal vznak in z odprtimi očmi.

Marički se je zdaj pa zdaj zazdelo, da mora umreti in da so napočili njegovi zadnji trenutki, in neprestano se je borila z obupom, ki se je je pollaščal. Le s skrajnim naporom se je premagovala in kazala bratu opogumljajoči obraz.

Ves tisti dan in vso naslednjo noč se bolnikovo stanje ni spremenilo. Bil je izmučen in izčrpan do skrajnosti, da skoraj niti misliti ni več mogel jasno. Proti jutru drugega dne se ga je pa lotila brezčutna apatija do vsega in celo do smrti same. Nič mu ni bilo mar, da li bo okrevaj ali umrl, in tudi vprašanje, kaj bo potem, ko bo umrl, ga ni več vznemirjalo. Misli so mu otrpnile in motne oči so mu brezizrazno strmele v strop, da se mu je včasih zazdelo da bedi in spi, vse obenem. Sestrini koraki, njene besede, očetovo vzdihovanje in brezciljno tavanje, zavijanje burje in praske taje ognja v kuhinji, vse se mu je zdela kakor nekaj v meglo zavitega in neskončno daljnega. Naposled je pa le zaspal in je spal zelo dolgo. Njegovo spanje je bilo mirno, brez sanj in prividov in ko se je prebudil, se je čutil olajšanega. Tudi lačen je bil in je s slastjo jedel.

(Se bo nadaljevalo.)

Poljčane

Ustanovni občni zbor krajevne organizacije JRKD je bil v torek zvečer v hotelu Baumann. Zborovanje je vodil poljčanski župan g. Simon Prešern, okrajno organizacijo pa je zastopal okrajni tajnik g. Mirko Primec. Izvoljen je bil nato sledeči odbor: župan Anton Medved (predsednik), Franjo Lovrec (podpredsednik), Bogomir Regoršek (tajnik), Martin Zebec (blagajnik) ter Geuer Alfred, Žen Joško in Schwelz Viljem. V nadzorni odbor sta bila izvoljena Mihael Pepljak in Leon Fišinger. Določili so se delegati za okrajno skupščino (Medved, Regoršek, Lovrec), nato pa je bilo zborovanje zaključeno.

Občni zbor Sokola bo 6. januarja 1933 ob 16. uri v sokolski dvorani pri Hartnerju z običajnim dnevnim redom.

Plesna šola. Smučarski odsek Sokola, ki se je te dni osnoval, je otvoril 29. t. m. v društveni dvorani plesno šolo, ki bo dalje vsako soboto od 19. do pol 22. ure. Moderne plesbe bo poučeval g. Apih iz Maribora. Šola bo trajala 2 meseca, stroški znašajo za posameznika 50 Din. Pridite!

Ptuj

Tovarna čevljev »Petovica« bo opustila obrat. Te dni je tovarna čevljev »Petovica« odpovedala vsem delavcem, 140 po številu, delo v tovarni. Danes dopoldne pa je prejelo tudi vse uradništvo odpo-

vedne dekrete. Izgleda, da bo tovarna opustila obrat.

Arefacije. Cirkovski orožniki so aretirali doslej že pet fantov, ki so se udeležili krvavega pretepa na Štefanovo v Starošincih, kjer je bil ubit 26letni posestnikov sin Anton Pesek.

Kino je odpovedal. Pri včerajšnji tretji predstavi je takoj po začetku odpovedala aparaturna zvočnega filma. Obiskovalci so nejevoljno zapustili dvorano in bila je izrečena tudi marsikatera kritična beseda.

Burna seja v občinskem svetu. Na zadnji seji občinskega sveta, na kateri so razpravljali tudi o mestnem proračunu za prihodnje leto, je nastala burna debata, ker namerava najeti občina neko večje posojilo. Sprejet je bil tudi predlog, po katerem se bodo odpustili vsi upokojenci, ki so bili doslej v magistratni službi. Na dolgo in široko pa so občinski možje razpravljali tudi o premostitvi gospodinške šole za učitelice, ki je bila doslej v Futoku pri Novem Sadu, v Ptuj, kjer naj bi se namestila ali v gradu ali v dekliškem zavodu »Mladiki«.

Zgodba o biserih in laži-generalu

Pred dnevi je vstopil v neko praško draguljarsko trgovino neki general v paradni obleki v spremstvu elegantnega gospoda. Elegantni neznanec je naprosil draguljarja, da mu pokaže nekaj dragocenih nakitov, izmed katerih si je kon-

čno izbral biserno ovratnico in prstan z velikim briljantom. Nato je naprosil, da bi smel za nekaj trenutkov skočiti k svoji, v bližnji trgovini se nahajajoči ženi, da ji pokaže nakit, preden ga kupi. General je pri tem izjavil, da bo ostal ta čas »v zastavo« v draguljarni, dokler se prijatelj ne vrne. Čez nekaj minut pa je general presenečenemu draguljarju izjavil: »Jaz sploh nisem general, prav tako, kakor tudi mojega prijatelja ne boš nikoli več videl! Izvolite me dati aretirati...« Draguljar seveda ni dolgo premišljal, temveč je odhitel na cesto, kjer je v neposredni bližini svoje trgovine naletel na uniformiranega policijskega stražnika in ga privedel v svojo trgovino. Stražnik je »general« aretiral, naročil pa je avtoizvoščka, ker generala v paradni uniformi vendar ni mogel peš voditi na policijsko ravnatelstvo. Draguljarju se je odvalil kamen od srca, še težja skala pa se mu je kake pol ure pozneje zopet zavalila nanj, ko je telefonično vprašal policijsko ravnatelstvo, če so morda že prijeli pretkanega tatu. Tam o kakih aretaciji, generalu, stražniku in ukradenem nakitu niso nič vedeli. Policija zdaj vneto išče triperesno detellico, ki jo bo le težko našla.

Nova komedija Mihajla Zoščenko.

Znani ruski satirik Mihajl Zoščenko je dokončal sijajno komedijo iz sočasnega življenja pod naslovom »Zločin in kazene«. Vsebina komedije, ki je enodejanska, se bavi z vprašanjem zaščite javne lastnine. Nova Zoščenkova komedija je

uvrščena v repertoar satiričnega berlinskega gledališča Music Hall in jo bo režiral znani režiser Guttman. Dekoracije je izdelal N. Akimov, glasbo pa je komponiral I. Dunajevski. Premiera bo na dan Novega leta.

Nobilovih pustolovščin še ni konec.

Znani italijanski pustolovec in zloglasni polarni raziskovalec general Nobile, ki se mudi že dalje časa v sovjetski Rusiji, je te dni dokončal v Moskvi gradnjo poizkusnega sovjetskega trdnega zrakoplova; ki je njegov izum in ki ima prostornino 1750 kubičnih metrov. Gondola ima prostora za 3 osebe. V prvih dneh po novem letu bo zrakoplov napravil prvi poizkusni polet nad Moskvo. Namenjen je baje za raziskovalno odpravo v arktičnih pokrajinah.

Razorožitev v besedi in dejanju.

Za ves svet pacifistično stremljenje Združenih severnoameriških držav ni nobena novost več. Prav tako pa ni novost njihovo stremljenje, da sta njihova armada in bojna brodogojce čim — manj miroljubni. Tako so Američani nedavno preizkušali na trdnjavi Fort Benning svoj najnovejši model ogromnega tanka, za katerega skoro ni zapreke na zemlji. Z lahkoto in veliko brzino plesa tudi po najstrmejših stopnicah, le da so dovolj široke. Tank ima dvanajst koles in se lahko premika z brzino 60 km na uro. Angel miru takega tempa ne bo mogel vzdržati in bo moral žalostno končati pod »copatami« te najnovejše »človekoljubne in miroljubne« ameriške igrače.

Mali oglasi

Razno

SEDAJ KO PRIHAJA ZIMA in vaših koles ne boste več rabili, nudi se vam prilika, da jih pustite temeljito osnažiti emajlirati, poniklirati, vse kroglične ležaje zbrusiti, tako da bodo do prihodnje spomladi zopet popravljena, kakor nova. Shramba koles in motorjev čez zimo. Hitra postrežba. Zajemčeno in solidno delo. Brezkonkurenčne cene. Priporočila se mehanika delavnic Justin Gustinčič, Maribor Tattenbachova ul. 14. Zadoštuje dopisnica, da pridemo na dom po kolo! 3889

UGODEN NAKUP

oohištva itd. Dne 4. januarja ob 16. uri (pol 4. uri popoldne) se bo na javni dražbi v Strossmajerjevi ul. 5 prodajalo razno pohištvo. 6

IZJAVA.

Podpisana Miklavc Alojz in Bizjak Viktor oba v Mariboru izjavljata tem potom, da nimava napram drug drugemu ničesar očitati glede najinega prekeranja in da so s tem vsi medsebojni očitki med nama popolnoma urejeni in poravnani. Maribor, dne 1. jan. 1933. Miklavc Alojz in Bizjak Viktor. 5

Najnovejše za plesno sezono

Voal Mousseline à Din 20"- meter

samo v

TRPINOVEM BAZARJU

MARIBOR

4440

NOVI POKLICI!

za ženske, moške — mesto dežela. Sprejema novo gospodarsko podjetje. Ponudbe pod »Vegetarija« na »Maristan«, informacijski biro. Maribor, Slovenska ul. 22. — Vpisnina Din 10.— 4895

Sobo odda

OPREMLJENO SOBO s prostim vvhodom oddam. Cvetlična ulica 23. 7

LEPO OPREMLJENO SOBO oddam eni ali dvema osebam. Vrazova ulica 6, pritličje, levo. 4

OPREMLJENO SOBO

v centru s posebnim vvhodom oddam takoj. Wildenreinerjeva ulica 11, III. 3

Prodaj

PLETILNI IN SEDLARSKI STROJ ter razne druge krojaške in šivalne stroje prodaj Justin Gustinčič, Tattenbachova ulica 14. 4393

PRVOVRSTNE SANKE

po najnižji ceni prodaj Justin Gustinčič, Tattenbachova ulica 14. 4394

NOV PLAŠČ

za velikega gospoda na prodaj. Krškova ul. 14. 9. 1

PEČI.

prvovrstne kupim. Justin Gustinčič, Tattenbachova ulica št. 14. 4418

Pouk

NAJCENEJŠE INSTRUKCIJE daje brezposelni učitelj. Krekova ul. 14. 9. 2

JA, NE POZABI.

da lahko najboljšo prodajo dobite pri knjigarju, kakor nakit, zlatino, srebrnino, obleko, pohištvo itd. in najcenejše kupiš v Grajski stari-narni, Trg svobode 1 4000

Najboljša nalivna peresa

po konkurenčnih cenah dobite v papirnici knjigarne

Tiskovne zadruge

Maribor, Aleksandrova cesta 3